

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ІНФОРМОВАНІСТЬ ПРО ОБМЕЖЕННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Каріна Сергіївна ГУБСЬКА,

*студентка Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ*

На сьогоднішній день однією із найактуальніших проблем стоїть питання про реалізацію прав людини в умовах пандемії COVID-19. Постійні дискусії, що породжують супротив відносно дотримання карантинних обмежень, змушують кожного громадянина відстоювати свої права, гарантовані насамперед Конституцією України та іншими нормативно - правовими актами, що існують в нашому законодавстві.

На разі кожен з нас спіткнувся з проблемою в обмеженні права:

- на освіту, де мається на увазі, заборона відвідувати навчальні заклади;
- на доступ до медичної допомоги, оскільки планування операцій та заходів з госпіталізації майже унеможливлені через надмірну завантаженість медичних закладів;
- на релігійне сповідання, оскільки відбувається проведення масових скупчень, то ж це є підставою для заборони влаштування релігійних заходів;
- на свободу мирних зібрань;
- на свободу пересування;
- на свободу та особисту недоторканність, в контексті примусового поміщення громадян до обсервації тощо.

Прогрес в захворюваності коронавірусної інфекції COVID-19 має дійсно широкомасштабний характер та, безумовно, несе пряму загрозу життю та здоров'ю населення. Виходячи з цього, можна сказати, що все ж таки деякі обмеження, які створюють утиск на права людини, цілком можуть себе виправдати.

Так, обмеження права на свободу пересування, що встановлюється органами місцевого самоврядування, встановлює особливий режим виїзду та в'їзду на територію громадян, де запроваджено карантин, в разі потреби може створювати контрольні-пропускні пункти, проводити санітарний огляд багажу та речей, що знаходяться в транспортних засобах. Проте, в пункті 4 ст.2 Протоколу №4 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зазначено, що право вільного пересування в певних місцевостях може підлягати обмеженням, що встановлено законом і виправдано суспільними інтересами в демократичному суспільстві [1, 2].

Україна, яка виступає як демократична та правова держава, закріплює такі принципи як повага і непорушність прав та свобод людини, утвердження та забезпечення яких, є чи не найголовнішим обов'язком нашої держави. Тому Конституційний принцип демократично-правової держави зобов'язує її утримуватися від обмеження загально визнаних прав і свобод людини і громадянина, про що йде мова в частині 2 статті 3, статті 21, 22 та 64 Конституції України [3].

І хоча більшість громадян країни й опирається натиску створюваних умов, але як саме захиститися від неправомірного втручання під час карантину не знає. Так, наприклад, стаття 32 Закону України «Про Національну поліцію» зазначено в яких саме випадках поліцейський має здійснювати перевірку документів, що посвідчують особу, чи документи, які підтверджують певне її право. Так як порушення правил карантину відноситься до адміністративних правопорушень та тягнуть за собою адміністративну відповідальність, то працівник правоохоронних органів має право зупинити вас та здійснювати перевірку документи, проте затримати через це не може. Тож, необхідно уважно ознайомлюватися з текстом нормативно-правових актів, що були прийняті під час пандемії, та які мають безпосередній вплив на обсяг прав людини, перевіряти їх на офіційних сайтах Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, органів місцевого самоврядування та інших органів влади.

Уважне ставлення до висунутих законодавчо встановлених вимог, так чи інакше дає змогу створити собі правовий фундамент, на якому кожна особа твердо стоячи, може відстоювати свої порушені права. Зокрема, по-перше, особа має знати про обмежувальні заходи та санкції, які застосовуються внаслідок їх недотримання. Органи державної влади та місцевого самоврядування мають вчасно інформувати населення про проекти можливих рішень та про самі рішення, які містять будь-які обмежувальні заходи. Оскільки обмеження прав людини є виправданим огляду на мету, то відповідно, і про мету особа також має бути проінформована. Позитивний соціально-правовий досвід призводить до підвищення рівня правосвідомості за рахунок використання позитивних моделей правової поведінки і навпаки[4, с. 18]. А це, в свою чергу, в ситуації з обмеженнями в наслідок пандемії може відіграти роль у побудові довіри до органів державної влади і виконанні їх рішень.

Список використаних джерел:

1. Протокол № 4 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод/ Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_059#Text (дата звернення 29.11.2021)
2. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: Рада Європи, 04 листопада 1950 р. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text(дата звернення 29.11.2021)
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141.
4. Садикова Я. М., Бондарєв В. В. Передумови впливу міграції на правосвідомість і правову поведінку українських трудових мігрантів. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*, 2020.№ 1.С. 15-20